

Türkiye Cümhuriyeti ile İsviçre Hükûmeti arasında 1 Haziran 1933 tarihinde Ankarada imza edilmiş olan medenî ve ticarî mevatta adlî münasebetleri tanzim eden mukavelenamenin tasdikına dair kanun

(*Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 4/VII/1934 - Sayı : 2743*)

No.
2534

Kabul tarihi
23 - VI - 1934

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cümhuriyeti ile İsviçre Hükûmeti arasında 1 Haziran 1933 tarihinde imza edilmiş olan « Medenî ve ticarî mevatta adlî münasebetleri tanzim eden mukavelename » kabul ve tasdik edilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun, mukavelename tasdiknamelerinin teatisinden bir ay sonra muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun icrasına Adliye ve Hariciye vekilleri me-murdur.

28 Haziran 1934

TÜRKİYE İLE İSVİÇRE ARASINDA MEDENÎ VE TİCARÎ MEVATTA ADLÎ MÜNASEBETLERİ TANZİM EDEN MUKAVELENAME

Türkiye Reisi-cümhuru,

ve

İsviçre Federal Meclisi,

Türkiye ile İsviçre arasında medenî ve ticarî mevatta adlî münasebetleri tanzim etmek maksadile buna mütedair bir mukavelename aktine karar vermişler ve bu bapta Murahhasları olmak üzere :

Türkiye Reisi-cümhuru :

Birinci Sınıf Elçi ve Hariciye Müsteşarı Menemenli Numan Beyefendiği;

İsviçre Federal Meclisi :

İsviçre Konfederasyonunun Türkiyedeki Fevkalâde Murahhas ve Orta Elçi Müsyü Henri Martin'i;
tayin eylemişlerdir.

İşbu Murahhaslar, usulüne muvafık ve muteber görülen salâhiyetnamelerini birbirlerine tebliğ ettikten sonra aşağıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır:

I - Muhakeme masraflarını müemmin kefalet akçesi

Madde — 1

Türkiyede veya İsviçrede ikametgâhı bulunan ve diğer taraf mehakiminde Âkit Devletlerden birinin müddei veya müdahil olan tebaası gerek ecnebi sıfatını haiz olmaları, gerek memleket dahilinde ikametgâh veya meskeni bulunmamaları dolayısıyla her ne nam altında olursa olsun ne kefalet ve ne de teminat akçası vermekle mükellef tutulmayacaktır.

Muhakeme masarifini teminen müddeilerden ve müdahillerden talep edilecek tediye hakkında da aynı kaide caridir.

Madde — 2

Gerek birinci madde gerekse davanın ikame olunduğu Devletin kanunu mucibince kefalet, teminat akçasından veya tediyyeden muaf olan müddei veya müdahil aleyhine, Âkit Devletlerden biri ülkesinde sadır olan masarifi muhakemeye mahkûmiyet kararları diplomasi tarikile yapılacak müracaat üzerine diğer taraf salâhiyettar makamâtı tarafından meccanen lâzimüttenfiz kılınacaktır.

Mahkeme masraflarını bilâhare tesbit edecek olan mahkeme kararları hakkında da aynı kaide caridir.

Madde — 3

Mahkûm olan tarafın bilâhare yapacağı müracaat müstesna olmak üzere muhakeme masarifine müteallik kararlar tarafeyn istima olunmadan icranın takip olunduğu memleket mevzuatına tevfikân lâzimüttenfiz olacaktır.

Salâhiyettar makam tenfiz talebi hakkında karar ita etmek için atideki hususları tetkik ile iktifa edecektir:

a) Mahkûmiyet kararının sadır olduğu memleket kanununa göre bu kararın kaziyei muhkeme halini akıp almadığını;

b) Fıkraî hükmiyeye, matlubunminh Devletin lisanında yapılmış ve talip Devletin diplomasi veya konsolosluk memuru veya talip veya matlubunminh Devletin yeminli bir mütercimi tarafından tasdik edilmiş bir tercümesinin terfîk edilip edilmediği.

İşbu madde ikinci fıkrasının âmir bulunduğu şartın ifası için talip Devletin salâhiyettar makamı tarafından kararın kaziyei muhkeme halini aldığı mübeyyin bir beyanname verilmesi kâfi gelecektir. Bu makamın salâhiyeti talip Devlet adliyesinde en yüksek bir memur tarafından tasdik edilecektir. Yukarıdaki gibi tasdik edilmiş beyanname ikinci fıkra hükmüne tevfikân tercüme edilmek lâzımgelir.

Salâhiyettar makam tenfiz talebi hakkında karar ita etmek için, aynı zamanda alâkadarın da talep etmesi şartile ikinci fıkrada münderiç tercüme ve tasdik masarifi miktarını tahmin ve tayin edecektir. Bu masraflar muhakeme masrafları gibi addü itibar edilecektir.

II - Meccanî adlî muzaheret

Madde — 4

Âkit Devletlerden birinin tebaası diğerinin arazisinde bu Devletin mevzuatına tevfikî hareket ederek tebaai mahalliye gibi meccanî adlî muzaheretten istifade edecektir.

Madde — 5

Fakrûhal şahadetnamesi müstenidinin mutat meskeni veya bu yoksa halen ikamet etmekte olduğu mahal makamâtı tarafından ita edilmek lâzımgelir. Müstedi Âkit Devletlerden birinin ülkesinde sakin değilse mensup bulunduğu memleket diplomasi veya konsolosluk memuru tarafından ita edilen bir şahadetname maksadı temine kâfi gelecektir.

Müstedi, talebin dermeyan olduğu memlekette sakin değilse, fakrûhal şahadetnamesi, bunun ibraz edileceği memleket diplomasi veya konsolosluk memuru tarafından, meccanen tasdik edilecektir.

Madde — 6

Salâhiyetli bir makam fakrûhal şahadetnamesini ita etmek için müstedinin malî vaziyeti hakkında diğer Devlet makamâtından malûmat alabilecektir.

Meccanî muzahereti adliye hakkında itayı karara memur olan salâhiyettar makam, kendi vezaifi dairesinde diğer Devlet makamâtı tarafından verilen şahadetname ve malûmatı kontrol etmek ve lüzum gördüğü takdirde mütemmim malûmat istemek hakkını muhafaza eder.

III - Mütakabil adlî muzaheret

Madde — 7

Medenî veya ticarî mevatta, Âkit Devletlerden biri makamatından sadır olup diğer Devlet arazisinde sakin bulunan eşhasa mahsus evrakı adliyenin tebliğatı, talip Devletin diplomasi ve konsolosluk mümessili tarafından matlubunminh Devletin tayin edeceği makama gönderilen talepname üzerine icra edilecektir. İşbu talepnameye gönderilen varakanın sadır olduğu makam, iki tarafın isim ve sıfatları, mürselünileyhin adresi, varakanın mahiyeti mezkûr bulunacak ve bu matlubunminh makamatın lisanında tanzim edilmiş olmak lâzımgölecektir. Bu talepnameye tebliğ edilecek evrakı adliyenin musaddak bir tercümesi raptolunacaktır.

Kendisine talepname tevdi olunan makam, diplomasi veya konsolosluk mümessiline tebliğatın yapıldığını veyahut yapılmasına mâni olan hali mübeyyin varakayı gönderecektir. Mahallen ademi salâhiyet halinde, mezkûr makam talepnameyi resen salâhiyettar olan makama gönderecek ve keyfiyetten diplomasi veya konsolosluk mümessilini haberdar edecektir.

Madde — 8

Tebliğat matlubunminh Devletin salâhiyettar makamı marifetile icra edilecektir. İşbu maddenin 2 nei fıkrasında mezkûr ahval müstesna olmak üzere, mezkûr makam, mürselünileyh tebellûğâ âmade olduğunu beyan ettiği takdirde tebliğatı, varakanın kendisine tevdi suretinde icra ile iktifa edebilecektir.

Tebliğat, talip makamın müracaati üzerine, matlubunminh makamın mümasil tebliğat için mevzuatı dahiliyesinin âmir bulunduğu eşkâl dairesinde veyahut mevzuatına muhalif düşmediği takdirde bir şekli mahsus veçhile icra edilecektir.

Madde — 9

Tebliğatın icra edildiği gerek mürselünileyh tarafından imzalı ve tarihli bir makbuz ile gerekse tebliğatın vukuunu, şeklini ve tarihini mübeyyin ve matlubunminh Devlet makamından muta bir şahadetname ile ispat edilecektir.

Madde — 10

Medenî ve ticarî mevatta, Âkit Devletlerden birinin adlî makamı, mevzuatı kanuniyesine tevfiқан diğer Devlet salâhiyettar makamına istinabe tarikle müracaat ederek mezkûr makamın kazâi salâhiyeti dairesinde tahkik muamelelerine veyahut sair adlî muamelelere tevessülünü talep edebilecektir.

Talip Devletin diplomasi ve konsolosluk mümessili, matlubunminh Devletin tayin edeceği makama istinabe varakasını gönderecek ve buna matlubunminh Devletin lisanında yapılmış bir tercümesini terfîk edecektir. Bu tercümenin talip Devletin diplomasi ve konsolosluk memuru veyahut talip veya matlubunminh Devletin yeminli bir mütercimi tarafından tasdikı lâzımgölecektir.

Kendisine istinabe varakası gönderilen makam, istinabenin icra edildiğini veyahut icrasına mâni olan esbabı mübeyyin vesâikü diplomasi veya konsolosluk memuruna gönderecektir. Mahallen ademi salâhiyet halinde, mezkûr makam, istinabe varakasını resen salâhiyettar makama gönderecek ve diplomasi ve konsolosluk memurunu keyfiyetten derhal haberdar edecektir.

Madde — 11

Kendisine istinabe varakası gönderilen adlî makam, kendi memleketi makamatından sadır olan istinabe kararlarının icrasında tatbik ettiği müeyyidelerin aynini istimale mecburdur. Mezkûr makam ihtilâf halinde bulunan iki tarafın şahsan ispatı vücut etmeleri mevzubahs olduğu takdirde bu teyit vasıtalarına müracaate mecbur olmayacaktır.

İstinabenin icrasında takip edilecek usule gelince, matlubunminh makam kendi memleketi kanun-

larını tatbik edecektir. Maamafih mezkûr makam, talip Devletin arzusunun isaf yolunda, matlubun-minh Devletin mevzuatına muhalif olmadıkça kavaidi mahsusaya tevfikân muamele ifa edebilecektir.

Talip makam alâkadar tarafın hazır bulunmasını teminen eğer isterse, istinabenin tarih ve mahalli icerasından haberdar edilecektir.

Madde — 12

Diplomasi veya konsolosluk mümessili tarafından talep edilen bir tebliğin veya bir istinabenin icerasından mütevellit bütün müşkülât diplomasi tarikile halledilecektir.

Madde — 13

Arazisi üzerinde bir tebliğin veya istinabenin icra edildiği Devlet böyle bir muamelenin hakkı hakimiyetini, emniyetini veya intizamı ammesini ihlâl eder mahiyette gördüğü takdirde bunu reddedebilir. Bundan başka bir istinabenin icrası, evrakı adliyenin sıhhati tebeyyün eylemediği veya hut bu icra keyfiyeti matlubunminh Devlet arazisinde adli kuvvetin vezaifi cümlesine dahil bulunmadığı takdirde reddedilebilir.

Madde — 14

Tebliğâtın ve istinabelerin icrası için her ne nam altında olursa olsun masraf ve harç istifa olunmayacaktır.

Maamafih matlubunminh Devlet talip Devletten:

- a) Şahitlere ve ehlihibreye tediye edilen tazminatın,
- b) Bir şahidin tav'an ademi icabeti halinde adliye memurunun zarurî müdahalesinden mütevellit masarifin,
- c) Tebliğâtın veyahut istinabelerin icrasında bir şekli mahsusun muhtemel tatbikından mütevellit masarifin, iadeten tesviyesini talep etmek hakkını haiz olacaktır.

Madde — 15

Âkit Devletlerden her biri, diğer Devlet arazisinde bulunan tebaasına diplomasi veya konsolosluk mümessilleri vasıtasile doğrudan doğruya ve kuvvei cebriye istimal etmeden tebliğât icrası salâhiyetini haiz olacaktır. İşbu maddenin tatbikında müşkülât hâdis olursa 7 nci madde ahâkırı dairesinde muamele olunacaktır.

IV - Nihâî hükümler

Madde — 16

İşbu mukavelename tasdik ve tasdiknameler mümkün olan en kısa müddet zarfında teati olunacaktır.

Tasdiknamelerin teatisinden bir ay sonra meriyet mevkiine girecek ve her zaman feshedilebilecek olan bu mukavelename feshinden itibaren altı ay müddet hükmünü icra edecektir.

Tasdikan ilmekal murahhaslar işbu mukavelenameyi imza etmişler ve üzerine mühürlerini koymuşlardır.

Ankara, 1 haziran 1933

Cümhuriyet Reislğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası

: 25 - VI - 1934 ve 1/756

Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhuriyet Reislğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası

: 28 - V - 1934 ve 4/694

Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları

Cilt	Sayfa
17	2
22	423
23	287 : 288, 290, 292, 293 : 295